

DİN FELSEFESİNİN ANA KONULARI

İSLAM DÜŞÜNCESİNDEN
SEÇME METİNLER 4

DİN FELSEFESİNİN ANA KONULARI

İSLAM DÜŞÜNCESİNDEN
SEÇME METİNLER 4

DİNÎ METİNLERİN ANLAŞILMASI

EDİTÖRLER

NAİL OKUYUCU & RAHİM ACAR

DİN DİLİ ve İLÂHÎ SIFATLAR

EDİTÖR

OSMAN DEMİR

KÜRE YAYINLARI / 318. Kitap
Felsefe 25

Din Felsefesinin Ana Konuları İslam Düşüncesinden Seçme Metinler 4

Proje Koordinatörleri **Rahim Acar & M. Cüneyt Kaya**

Editörler

Dinî Metinlerin Anlaşılması: Nail Okuyucu & Rahim Acar
Din Dili ve İlahî Sıfatlar: Osman Demir

© Küre Yayınları, 2023

Birinci Basım Aralık 2023

ISBN 978-625-9414-42-3 (Tk)
978-625-9414-45-4 (4. cilt)

TC Kültür ve Turizm Bakanlığı
Sertifika no: 15813

Kapak Uygulama **Zeyd Karaaslan**
Tasarım Uygulama **Recep Önder**

Baskı/Cilt ACK Ajans
Sertifika No: 53569
Mahmutbey Mah. Tasocağı Yolu Cad.
Agaoğlu-212 Myoffice No: 344
Bağcılar/İstanbul
Tel: 0212 635 35 55

KÜRE YAYINLARI

Vefa Cad. No: 48 Kat: 3
Fatih / İstanbul
Tel 0212 520 66 41-42
www.kureyayinlari.com
kure@kureyayinlari.com
f t i y kureyayinlari

İÇİNDEKİLER

Bu Ciltte Metinlerine Yer Verilen Düşünürler	9
---	---

--- DİNİ METİNLERİN ANLAŞILMASI ---

Giriş	25
1. Felsefî-Bilimsel İzahlar ve Dinî Metinlerdeki İfadelerin İlişkisi	29
2. Ahlâkî-Hukukî Kuralların Kaynağı Olarak Dinî Metinler	39

Metinler

Fârâbî	
Hakikatin İfadesi: Din Dili ve Felsefe Dili	54

Gazzâlî	
Varlık Mertebeleri ve Te'vil	59

İbn Rüşd	
Te'vil Teorisi	71

Kâdî Abdülcebâr	
Dinî Metinlerin Anlaşılması ve Yorumu	89

Gazzâlî	
Dinin Zâhiri ve Bâtını	96

Dâvûd el-Kayserî	
İşârî Yorumun İmkânı ve İşleyişi	104

Konevî	
Nebevî Bilgi Karşısında Kavrayışların Dereceleri	111

Şâfiî	
Mükellefiyetlerle İlgili İlahî İradenin İnsanlara Açıklanma Yolları	119
Pezdevî	
İlahî Sözün Ahkâmını Anlamanın Yolları	130
Gazzâlî	
Delillerden Hüküm Çıkarma	145
Serahsî	
Kıyasın Delil Oluşu	168
Debûsî	
İlletin Mahiyeti ve Temel Nitelikleri	189
İbnü'l-Hâcib	
İllet Bilgisine Ulaşma Yolları	205
Şâtıbî	
Şeriatın Konulmasının Maksadı	226
İbn Hazm	
Fikhî Kıyasın Eleştirisi	247

--- DİN DİLİ ve İLÂHÎ SIFATLAR ---

Giriş	263
1. Tanrı'yı Bilmenin ve İsimlendirmenin İmkânı ve Yöntemi	265
A. Olumlama ve Olumsuzlama Arasında Tanrı'yı Bilmek	265
B. Tanrı'yı İsimlendirmek: Tevkîfilik-Kıyasîlik Tartışması	268
2. Tanrı'ya Yüklene Niteliklerin Anlaşılması	269
A. Tanrı'ya Yüklene Nitelikleri Zâhiri-Lafızcı Anlama	270
B. Tanrı'ya Yüklene Niteliklerde İlahî Aşkînlık Vurgusu	272
C. Tanrısal Niteliklerde Aşkînlık-İçkinlik Dengesi	275
D. Tanrısal Nitelikleri Kategorize Etmek	278
Metinler	
Fahreddin er-Râzî	
Allah'ın Hakikatının Bilinmesi	281
Gazzâlî	
Allah'ı Bilmenin İmkânı ve Bunun Yöntemi	287

İbnü'l-Melâhimî	
İlâhî Mahiyetin Bilgiye Konu Olması	296
Mâtürîdî	
İlâhî İsim ve Sıfatların Mahlûkatla Benzerliği Gerekltirmemesi	305
İbn Teymiyye	
İlâhî İsim ve Sıfatlar Konusunda Selefî Yaklaşım	310
İbnü'z-Zâgûnî	
Haberî Sıfatların Yorumlanması Yanlışığı	317
Bâkılânî	
Eş'arîlerin Sıfat Anlayışı	324
Kâdî Abdülcebbâr	
Mu'tezile'de İlâhî Sıfatlar	330
İbnü'l-Cevzî	
Hanbelîlik İçî Teşbih Eleştirisi	336
Ferrâ	
Allah'ın İsimlendirilmesinin Tevkîfîliği ya da Kıyasîliği	342
Fahreddin er-Râzî	
Allah Teâlâ'nın İsimleri Tevkîfî midir Kıyasî midir?	352
Saffâr el-Kummî	
Allah'ın Yüzü Olarak İmamlar	357
Fezârî	
Hâricîlik'te İlâhî Sıfatlar ve Sıfat Tasnifleri	360
Kirmânî	
Allah Sıfatları Aracılığıyla Tanınabilir mi?	366
İbnü'l-Melâhimî	
Filozofların İlâhî Sıfatlar Konusundaki Yaklaşımının Eleştirisi	372
Kâdî Abdülcebbâr	
İlâhî İrade	387
Nesefî	
Tekvîn-Mükevven İlişkisi	395
Fârâbî	
Selbî Sıfatlar	402
İbn Sînâ	
Zorunlu Varlık'ın Sıfatları	407

İbn Rüşd	
İlahî Sıfatların Mahiyeti	418
Konevî	
Varlığın Birliği, Sıfatların Çokluğu	437
Dâvûd el-Kayserî	
Allah'ın İsim ve Sıfatları	444
Dâvûd el-Kayserî	
Sabit <i>Aynlar</i> ve İsimlerin Mazharları	454
Necmeddin-i Dâye	
Tecelli Türleri	463
Dizin	469